

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ ÉGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS ÉGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.

Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetésekkel felvesz: a kiadóhivatal.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Több önbizalmat...

Mai háborunk a küzdő népek iskolája. Hatalmas méretével, mely majdnem az ekvátor hosszában öleli a földet, arányban áll tanulságainak özöne. Leckepéznül rengeteg anyagi értéket fizetünk s így ellenérték fejében egyelőre — a remény szerint javunkra eső diadalig — a nagy tanulságok változatos példái között tallózkodunk...

Háborunkat születése pillanatától kezdve nemzeti közhangulat dajkálta. A lelkesült-ség csapkodó lángolását csak is az a valóság magyarázza meg, hogy a háboru gondolata már néhány év óta lakótársunk volt s kitörése csak megértett, szükségesnek tartott csattanója volt a belső rákészülésnek, a néplelekben megérlelődött egységes akaratnak. Ámde minden hangulatnak változandóság a sorsa. Szárnyain száll az eseményeknek, mint virágos rét fölött az illat. Változandósága mellett széles is. Ez az oka, hogy a közhangulat akárhánszor megtevesztő, hamis nyomokon jár.

A háboru jó kilátásai a nemzet számottevő része előtt még ma sem csökkentek, sőt végigküzdeése nemcsak állami, hanem par excellence magyar nemzeti érdek, mégis a közhangulatnak néha-néha olyan fordulását, s ennek hatása alatt az események-

nek olyan valótlán értékelését látjuk, amely erő kifejtésünkre, hadseregünk harci készségére, eddigi sikereire, szóval egész értékes voltunkra homályt vet. S ez a homály annál kellemetlenebb és bántóbb, mert mi magunk takarjuk el a való igazság fényét a széles hangulat elcsüggesztő sugallataival.

Ezuttal csak egy, ilyen elhomályosító hangulatváltozásra mutatunk rá: az önbizalom látszólagos megfogyatkozására, vagy talán helyesebben: arra a tulzársra, mely a németeknek dicsőséges fegyvertényei mellett a mi vitéz hadseregünk önfeláldozó hősiességét valósággal elmellőzi s minden eddig való s ezután várható sikerünket egyedül a németnek tulajdonítja, egyedül a némettől várja.

Öszinteségünk tiszta, mint a kristály. Ebből fakad tárgyilagosságunk és igazság-érzetünk is. Ezen a szemüvegen át tisztán látjuk a németség kolozsális anyagi, szellemi s erkölcsi erőt. Látjuk fajbelileg összekapcsolódó energiáját, intelligenciájából születő lelki erejét, lelki erősségének szépséges hajtásait: a vitézséget, hősi, elszánt halálkészséget. Mindezek a tulajdonságok szívünk szerint kedvessé, tiszteletreméltóvá teszik előttünk is a hü szövetséges társat.

De az elfogulatlanság homálytalan szem-

üvegén át a maga tiszta értékében látjuk a kettős monarkia is s még ragyogóbb világításban önnönmagunkat. Látjuk a bölcs, agg uralkodó két birodalmát eddig soha nem tapasztalt egybeforrásban. Továbbá a némettség hatalmas arányai mellett is látjuk több milliós hadseregünket, több milliárdos tőkekezletünket s azt a nagy gazdasági rákészültséget, amelyet csak erős, hatalmas országok produkálhatnak. Ez a nagyhatalmi egysége a kettős monarkiaának a németséghez legalább is közel eső anyagi, szellemi és erkölcsi értéket revelát.

Látjuk ezeken kívül, hogy hadseregünk kisebb-nagyobb különítménye Nyugaton, Észak- és Közép-Oroszengyelorszában a németek mellett küzd és pedig velük együtt diadalmasan, mint szövetséges társ. Az egyik osztrák és magyar katonákból álló ilyen segítő, a némettel az orosz ellen együttesen operáló seregünkről éppen a napokban írja egyik berlini tudósító, hogy ez a sereg „oly teljesítményekre tekinthet vissza, amelyek ritkítják párjukat a világtörténelemben”. Nos és viszont! Német csapatok küzdenek az osztrák és magyar seregekkel együtt Nyugat-Galiciában, talán a Kárpátokban is s mint ujabban hallatszik, talán Szerbiában is. És pedig hősiessen küzdenek, akárcsak a miénk a németek között...

Naplótöredék.

V.

Augusztus 22.

Terjedelmes sz-i községben táborozunk. A jól megtett kötelesség kellemes tudatával, pihentem, örömmel. A falu jó része magyar. Egy kis sziget a nemzetiségi tengerben. Iskolájuk, templomuk van, a pap a szomszéd községből jár át. A nagy vízmosásos térségen, mely a falu magyar részét (a magyar telepek a községen kívül helyezkedtek el s még ma sem keverednek el a horvát vagy német elembe) a falu zömétől elkülöníti, a tréncsók szép rendben. A mosolygós kékszemű tréncsok ott jár-kele a legénység között, mely toldoz-foltoz, ácsol, patkol. A magyar templom előtt egy terebélyes tölgyfa alatt én is toldozom-foltozom emlékezetemben a 19-iki viharos nap impressióit.

Az o... ci országot. Sokszor végig jártam én azt az utat, két nap alatt. Az éj sötétjében, majd a perzselő nap hevében. Sisteregve égő házak kísérteties világításában, kétséggel, rossz sejtéssel leve, majd meg világos nappal, mikor minden térségnél a tetőnélküli, négy csupasz fal, mint mély füregű halálfejé vigyorgott felém. Elkeseredett, ádáz küzdelem folyt ezen a napon. Az ágyuk erős szakos, sokszorozott bömböléssel intonálják a halál szárnyára eresztett nyújtott süvitéseket, bugásokat. A mi nehéz tarackjaink mögött ültem a gyöpön.

Még várnom kellett a parancsra, hol állítsuk fel a segélyhelyet. És nem volt más érzésem, mint a nógatás az öblös torku ágyuk számára. Tölem balra egy kis cserjés árnyában az uttesten áll a hadosztály parancsnokság. Az automobilonk idáig hozzák a parancsokat — és száguldanak vissza a jelentésekkel. Lovas hírnökök, kimerültségtől reszkető biciklisták hozzák a híreket a harc vonalban küzdő csapatoktól.

Egy kis vöröstégla épületben komoly arcu orvosok serény kézzel ráják fel a kötéseket. A hordágyak sora mint véres fonál állandóan összekötetesben a harcmozdulatokkal. És átvészlik a vörös kereszt kocsik az összekötéseket a várossal, a hiddal, a magyar földdel. S ezen az uton hasonló sebes sürgősséggel gördülnek fel szakadatlan folytonossággal a municions szállítmányok. Az ut szélén egymásra támaszkodva a könnyebben sebesültek vánszorognak. A kinek a lábát löttek el, annak a nyakába kapaszkodik, a kinek csak a keze sérült meg. Van amelyik el nem volna a fegyvertől, a torniszteretől. Legtöbb azonban nem gondol többé a küzdelemre — leadja felszerelését a segélyhelyen. És vonulnak hangtalanul, a közeli biztonság tudatában makacs szívvisszággal és beszegik mozgó vonallal az utat, melyen municiót szállítanak a csapatokhoz s sebesülteket visznek vissza az anyaföldre. A sz... földön levő városban is voltak tábori kórházak, de a mi emberünk, ha a maga lábán járt, be nem nézett volna oda — ment egyenesen, lopva, vissza-vissza nevé,

nem tartja-e fel valaki, a Sz... másik partjára, a vasuti állomásra. A mi rajvonalkunk pedig furta magát erős elszántsággal, — mint az acélfuró a kemény kőzetbe, — mindig jobban előre, a sz... földre.

Első segélyhelyünket az o... ci utról kissé délre térve, egy hatósági utkeresztződésnél kellett felállítanunk. Kiszáradt, letiport területen egy gazdasági udvarban. A hordágyak mozgó sora megindult; üresen a csapathoz, véres teherrel a Hílfplatzhoz vissza. És a Hílfplatzról fehér kötésekkel a barázdákra át ki az utra, a gyűjtővonalba.

A sebesültek különös lélektana van. A könnyű sebesült türelmetlen, követelő. De akad vidám, derűsen mosolygó is, amelyik gyönyörteljes izgalommal meséli el sebesülése történetét. Ezek azután itthon a Hári Janosok, akik öt percig álltak tűzben, azután mint fővezérek napokat mesélnek át élményeikről.

A súlyos sebesült csendes megadással tűri sorsát. A nézésüket nem feledem el soha. Először révedező, ijedt tekintettel hordozzák körül szemüket a környezetet, azután valami esdő, valami környörletre indító vonás rögzítődik meg arcukon. Mikor az első súlyos sebesült mellé letérdeltem, hogy neki az utolsó kenetet feladjam, az én páciensem sirvakadott. Erőteljes testalkatu, fiatal legény volt. Megrázott engem is a halálnak a szele. „Tiszteendő ur, hát meg kell hainom!?” Mennyi tudatra ébredt emberi fájdalom volt ebben az egyszerű kérdésben. Először álltam szemben az erő-

S ez a viszonyosság, a kölcsönviszoadásnak ez a szinte törvényes kötelezettsége a magyar közönség egy részéből megtevésztő s a való tények helytelen értékelésére vezető hangulattal vált ki. Annak u. is, hogy magyar seregek is küzdenek a német részen, a németesség előnyére semmit sem tulajdonítanak. Abból azonban, hogy a mi seregünkben is küzdenek német csapatok, már helytelen következtetést vonnak le s azt a tudatot ébresztik a közvéleményben, hogy mi a németek nélkül semmire se mennénk s hogy hadseregünk csak úgy ér valamit, ha német tisztekkel, német legénységgel van megtűzdelve.

Mekkora igaztalanság ez. Mennyi mindent elfelednek ezek a pesszimista, hamis hangulatu okoskodók. Elfeledek, hogy a német hősiességnek elismerése és tisztelete nem kívánja a saját értékünk letagadását, lekicsinylését. Hiszen nagyon megjárhatjuk ezzel, mert majd diadal esetében a nagy számonkéréskor mások se veszik észre. Elfeledek, hogy az egész művelt világ elismeri hadseregünk elsőrendűségét s a csillagjárás magasságáig emelik a magyar ezredeknek, a magyar honvédségnek s népfelkelőknek bátorságát, halálkésztségét. Elfeledek, hogy Nyugatgaliában, a Kárpátokban, tehát a legerősebb orosz támadási vonalon hónapok óta szorítjuk vissza a rettenetes orosz kolosszus előrenyomulását s mindezt, valamint Szerbia első otthagytását, a német stratégiához alkalmazkodva nagy szövetségi hűséggel legfőképpen Kelet-Poroszország ellen-ségmentesítéséért kellett és kell végeznünk. Ez az igazság!

Hagyjunk fel tehát az önbizalmunkat gyengítő hangulat terjesztésével. Dicsérhetjük a német szövetségést önmagunk erejének indokolatlan s helytelen megkisebbitése nélkül is. Nekik éppen úgy szükségük van a mi hatalmas, nagy erőnkre, mint nekünk az övékére. Folyjon tehát a harc a kölcsönös tisztelet jegyében s ezt a valóságnak koronája gyanánt fenyveskedő összhangot ne homályosítsuk be a magunk iránt hamis for-

rásból felfakasztott bizalmatlansággal. Féle a megtevésztő hangulattal. Maradjunk az igazság mellett s adjuk meg mindenkinek azt — de azt azután igazán megadjuk, amit megérdemel.

A Városi kórházból. A Veszprémi Vöröskereszt főkegyelet választmányának megbízásából *Kerényi Andorné, Sándorfi Miksáné, özv. Fritse Józsefné, Politzer Miksáné, Hordósy Endréné és Foghtü Miklósné* urnők e hét folyamán ismét látogatást tettek a városi kórházban, hogy az itt elhelyezett sebesült katonák ellátását ellenőrizzék. A városi kórházban elhelyezett sebesült katonák ápolási és ellátási költségeit ugyanis a Vöröskereszt egyelet viseli és így az egyesületnek nemcsak joga, de kötelessége is ellenőrizni, hogy beteget megfelelő ellátásban részesülnek-e. A megbízott hölgyek elsősorban a konyhát nézték meg, mely szép tágas helyiség teljesen modernül berendezve. Ép akkor találták az ebédet és az inspekciós vöröskereszt-ápolónók vitték az adagokat és osztották ki betegeknek gondosan ügyelve arra, hogy az orvosi rendelkezésben előírt diéta szigorúan betartsassék. Az ételeket a bizottsági tagok egyenként megízlelték és azokat jóknak, ízleteseknek találták. Tüviről-hegyire átvizsgálták a konyhát és az éléskamrákat és örömmel tapasztalták, hogy mindenütt a legnagyobb rend és tisztaság uralkodik, amiért Márta nővert, ki a szakácsnői teendőket, aránylag igazán kevés személyzettel a legkényesebb igényeket kielégítő módon végzi, elismerésben és dicséretben részesítették. Ezután a betegszobákba látogattak be. Sebesült katonáink jóízűen falatoztak és az ellátást illetőleg legteljesebb melegezésűek adtak kifejezést. Végül hálással az oadaó állapórsért és a szives bánásmódot, melyben őket az önkéntes beteg-ápolónók részesítik fájó szívvel vesznek tőlük búcsút és meg levélben is köszönik szivesességüket. A betegszobákban is nagy a rend és tisztaság. Minden beteg feje fölött van egy tábla, melyre a beteg személyi adatai vannak felírva, továbbá hőmérseklere és az orvosilag előírt étrend. A betegke ágyneveje és feherneveje jó karban van, gondosan van mosva és vasalva. A szobák rendszeren vannak szellőztetve, takarítva és fűtve, a folyosók tiszták.

A hölgybizottsága a látottak és tapasztaltak fölött ez uton is legteljesebb melegezését és köszönetét fejezi ki dr. *Csolnoky Ferenc* kórházi igazgató-főorvosnak, továbbá dr. *Pillitz Pál* orvosnak és *Szegedi Kálmán* kórházgondnoknak.

szakos halál probléméjával. Letörött könyveimet és azt mondtam: „Fiam, te megtetted kötelességedet, a többit bízd a jó Istenre”. (Ez a legény azóta már újra a haretéren van.) És egyszerre feltarult előttem az én hivatásom, a maga egész mélységében. Irgalmas szívű, nagy, emberséges érzésű főorvos dolgozott mellettem. Aki a sebesültek szájába szívalt, cigarettát dugott, hogy feledjék az operációval meg a kötözéssel járó fájdalmat. Meg azt, hogy a Híflplatzon egy kortynyi víz sem volt. A nagy izgalomba nem vettük észre, hogy vagy ötven lépésnyire kitűnő, bőséges vizű kut van. Az én termosz-palackom nagy keletnek örvényelt. Karlócai vörös borral volt töltve. A zsebjeim meg tele voltak cukorkákkal; így pótoltuk a vizet valahogy.

A sebesültek megrendítő híreket hoztak. A zászlótartó kadét elesett, aki helyére lépett szintén. Mindkettőt nagyön szerettem. Kedves modoru tartalékos volt mindégük. Ujabb hír is jött: Az ezredes tüdejét átölték, legénye és lovása hozták ki a tűzből, s egyenesen a kórházba viszik S... ba. Nehány felőrai lázas munka után ritkulni kezdett a szállítmány. De egy kellemetlen hír jött: az ellenség erősen nyomja a mieinket. S a fegyvergyölyök már meg-megszíszentek a levegőben s az akácfák lombjait szakgatták. Az utkereszteződésnél feltűnt az ezrednek egy töredéke. Elvesztette az összeköttetést a törzssel. A Híflplatzot át kell helyezni biztosabb helyre. A betegeket kivitetjük az o... ci országutra a kocsihoz, a főorvos a sza-

nitécpatrullal helyen marad, én úgy magányosan átvágtam toronyirányában az erdőfelé, hogy a másik Híflplatzunkra is eljussak. Az utam belőtt területen vezetett át. A fedezékekben fekvő tüzekek sokszor kiáltották felém: Tisztelendő ur, a földre!

A muniációs kolonna haladt el mellettem. Felültem az egyik szekérre, hogy megrövidítem az utat. Meg fáradt is voltam. Az erdőszélen kimerült emberekre találtam; sorjában feküdtek az utat szegélyző gypen; ahogy kidőltek a sorból. Lovas küldöncnek, a muniációs kolonnának is sürgős megbízást adtam, küldjenek vöröskereszt kocsiakat. Ott volt az ezredes is. Sápadt volt, de snájdig. Felsegíttük az egyik muniációs szerkocsira. Egy arcizma sem rándult meg, pedig ugyancsak belemarkolhatott sebébe a rázás.

Az ágyuk a veszélyeztetett pontot kivédtek; csapatunk ismét akcióba lépett, mi az ujabban érkezett sebesültekkel egy öt emberből álló fedezettel a majorság udvarán maradtunk. A sebesültszállító kocsi nem jötték meg, éjjeli szállásra is be kellett rendezkednünk. A doktorok is, én is, kiválasztottunk egy-egy jó fegyvert, s gondosan megtöltve magunk mellé helyeztük a földre. Csendsben, fénytelen éjszakában kellett maradnunk, míg híradás nem jön. Véres hordágyon feküdtünk, száma volt a takarónk. Vacsogott a fogam. Hűvös, sötét, bizonytalan volt az éjszaka. Éjtélájában egyik, lappangó tüzzel égő kazal kezdett lángot vetni. A főorvos tüzoltó-különítményt szervezett és sikerült

Háborus délutánok.

A háboru kitörésének első időszakában megértések, ritmikusan összecsendülő érzések fonódtak össze s bájos, összhangos egyesülésekkel, az eszme, gondolat és lelki világ szerezhes ölelkezéséből ujjászűltetve, szép, tiszta ragyogásban szállott ki a magyar nép lelkes, tüzes, hazaszerető lelke. Felettünk csapongott, belsőnkbe szétosztódott, mégis egészen maradt s bűbájos hatalmával harmonikus, kifejező szimfoniába varázsolta össze az emberek szívevégyát, érzésének lobogását s harci tettekre lelkesítő édes, zengzetes beszédét. Mert hisz ez az első korszak az újraébredés, az új valóságok feltárasa, új lehetőségek elképzelése mellett is álom volt. Tűzben fogant, rapetzodiákat rejtegető, lehetetlen álom s csak a komolyodó felhőborulások, a véres események előresietése, a nagy, komoly, szent kötelességek célhozindulása törölte ki szemünkkel a fiatal, a régi, az ősi magyar lelkeségeknek, a turáni hevülésnek mámorosságát.

Az óra ütött, a tűz loboghatott, de már vasat kellett hordani, hogy acélosodjék: a lelki energiánkat nem a szó, nem a dal szárnyaltatására, hanem a jövőt alapozó cselekvésekre, előtörésekre számára kellett kifejtetni. Lelki szemünk a magyar nép lelket nemcsak felettünk lelkesen vharzani, hanem a távozók nyomán könnyezni s a haldoklók felett zokogni is látta. S ne tagadjuk el, hiszen emberi dolog ez, hogy mikor a srápnellek sívítást, gránátok zúgását, a géppuskák kattogását egy-egy vérző seb, béna kar, mankós láb idehozta közibünk, a nagy mámoros nekitendülés, a dalos harcrandulás, — hogy is mondjuk, nem vesztett, nem lanyhult, csak áfnomult, vagy talán átkomolyodott lelki megihetődöttségre, nem beszédes, zajos, hanem annál helytállóbb elszántásra...

Amde ezen lelkiállapot már kaput tárt a gondolkodásnak, a vélekedésnek, az itelő mérlegelésnek. Bevonta még mindezt a meleg, szent hazaszeretet tündöklése, de már észrevehető volt a feikivánczolás, a meggyőzés, a háborus alapindítókok megismerése, a fordulatok események hatásának megjelölése, szóval a háboru végelja iránt...

A művelt társadalom ezt a kívánczószt megértette, helyeselte s kielégítését tiszteletreméltónak tartotta.

S megkezdődtek a szórakoztató, fevilágosító háborus délutánok s a nagyobb városokban a legkiválóbb államferfiak, írók, egyházi dignitáriusok ültek előadásasztalhoz, hogy szabadelőadásban, s felolvasásban a háboruról szóljanak. Keresték s megtalálva meggyőzően kimutatják a háboru indító okait, boncolják az események oksági összefüggését, a diadalok s a megtörtént visszavonu-

is einyomni az áruló elemet. Kivert kutyák vonitása hangzott bele az éjszakába, s szabálytalan időközökben gépfegyverkattogás, egy-egy sorlüz durranása riasztott meg bennünket. Fél három táján lódobogás hallatszott. Kezünk görcsösen szorította a fegyver agyát. Saját emberünk volt, aki a csapat győzelmes előrenyomulását és állását jelentette. Az o... ci országot felől kocsiözögés hallatszott. Felraktuk a sebesülteket, mi magunk pedig szorosan összeverődve siettünk a csapat után.

A kitűnően épített országotat puha porhanyóvá vágták a huzásban megfeszült paták. A tiport ösvényen biztos léptekkel, gyors meneteléssel mentünk előre. A vérnyomokat még nem láthatuk, a vidékből csak elmosódott fekete szillettek látszottak.

Szűkülletkor gyönyörű erdővel borított hegyek közé értünk. Az ut zöld mezőségeken, majd sötét fenyőkkel szegve kanyargott a völgy fordulatai szerint.

Alpesi stílusban épített erdőszlak állott egy tisztáson. Az árnyas diófa alsó ágain szép sorjában gubbasztottak a pulykák. Az ajtók tárva nyitva...

Az utszéken sűrű egymásutánban domborodó hantokon keresztet. Dragonyos sisak, vagy szerbapka jelzi, ki alussza örök álmát alattuk. Az árkokban temérdek lőszer és fegyver. Mintha valami nagy seprű földre sodorta volna őket az utból. A mi feltartóztatatlan, diadalmos előnyomolásunk utjából.

lások következményeit. Feltárják a harcra vitt anyagi és erkölcsi erők mérlegét s javunkra szóló, megértető okfejtéssel jósolják a szövetségesek diadalát. Azokat, akik fiut, férjét, testvérét veszítették, vigasztalják, hogy fenségese lesz az áldozat gyümölcse: szabadságot adó, gazdasági s nemzeti fejlődést biztosító tartós béke. Akik még küzdenek s akiknek még áldozatot kell hozniuk, azokat is meggyőzni törekcsenek, hogy mindez szent kötelesség s a magyar haza fennmaradása el is várhatja az áldozatot önnön fiaitól...

A háborus délutánoknak mindenesetre ez az igazi céljuk. Ha azonban nem jut szereplő a háborus előadásra, meglegszik a közönség irodalmi estéllyel, hangversennyel is, mert ez is nemes célért, a katonaozvegyek és árvák javára történik.

Ilyen háborus délután volt Veszprémben is jan. 16-án és 17-én. Szó volt róla, hogy *Hazai S.* honvédelmi miniszter és *Szász Károly*, a képviselőház alelnöke is beszélni fognak. Ez persze elmaradt. Jött helyettük két kedves poéta. Egyik a fővárosból, *Kozma Andor* (Koboz), a másik meg dr. *Vértessy Gyula*, a miénk, itt van helyben. Mindkettő a költészet szebb tájairól indult el, onnan, ahol most a dal szárnyaló lelkét hősök csodatetei ihletik meg.

Az első estét *Csomász Kató* nyitotta meg. *Vaszary Béla* szép prólogját szavalta kifejező értelmezzel. *Kutassy Noémi* gyönyörű alt hangja teljesen érvényre emelte *Hevesi—Hertzka* szép imaénekét *Papp S.* diszkrét zongorakísérete mellett. *Juraszek* Sáriban pompás előadóra találtak a Lampérth-féle bájos katonaversek. *Rosenberg Piroška* a *Pusztai síról* énekel kedvesen, tetszőtősen. *Bihari Prímatalis* magyarját *Keresztes Ferenc* precíz hegedűjátékában ismertük meg. Ha a kíséred dr. *János József*, a névben benne van a tökéletes kíséret dicsérete is. Az estnek nagyon értékes, kimagasló pontja *Kozma Andor* felolvasása volt a „Magyar katonaköltészetéről”. Tudás, írói elegancia, költői émelkedettség, hangulat, ragyogó előadás, kitűnő jellemzés s nagy oktató hatás gyűlt össze felolvasásában. A közönség hálaosan, melegen, nagyon melegen tüntetett mellette s ezért jutalmul meghallgathatta a mai háborúról írt s nagy művészettel előadott gyönyörű Rapszodiáját. Szelleme elbűvölte, tüze elragadta a közönséget s ez a lelki felbuzdulás kedves emléke is marad.

A második délután iránt kevesebb érdeklődést tanúsított a közönség, pedig a műsor épűgy, mint az előadás, telt házat érdemelt volna. A kevés számmal összegyűlekezett közönség nagy érdeklődéssel hallgatta és elismeréssel jutalmazta az előadókat. Elsőnek *Berger Margit* adta elő *Koritsánszky Ottó* hangulatos prólogját hatással. Majd *Közeghy Vilma* énekelte érzéssel a *Hevesi—Hertzka*-féle

Az első hír csak megállított bennünket az uton, a második jelezte a győzelmet.

Milyen hamar elfeledtük az előző nap borzalmait s az éjszaka rémeit, milyen más érzéssel szaporítottuk a lépést most a lépésről-lépésre omló vérrel megszerzett hadi-uton, vissza a magyar part felé. Hogy az északi harctérre induljunk, az első véres borzalmakon átvérgődve, a tüzkereszttség erejében. Tényleg el lehetett mondani: a legénység harcikedve a kiállott szenvedések dacára kitűnő.

A legénység jön, hogy szállást kell változtatnunk. Pedig már elsáncoltam magam minden kényelemmel. De újabb erdem jött a faluba, így nekünk másik utcák jelöltek ki. A tréncapitány mosolyogva mondja: kár boszankodni, hátha al-larm lesz még az éjjel?!... Menjünk az új szállásra!

(Este fél nyolckor lovon ültem s meneteltünk vissza dőnek, ahonnan az ágyubömbölés mindig élénkebben hállatszott.) *Dr. Luttor Ferenc.*

GONDOLATOK.

Midőn a rideg ész számít, a szív többnyire csalódik; mivel a rideg számítás érzéketlen szokott lenni.

Minden, még a legparányibb teremtmény is, magára nézve a világ középpontja, mely körül az egész mindenség létezik.

fohászzkodást és *Juraszek Sári* Lampérth Géza sikerült alkalmi verseit adta elő nagy tetszés mellett. A műsor negyedik pontja művészi esemény. *Deuth Gyula*, a wieni filharmonikus társaság tagja, tökéletes művészettel játszotta *Mendelssohn* örök-szépségű hegedűversenyének második tételét és *Chopin* egy nocturnéját *Sarasate* átirásában. A jeles művészt *János József* dr. kísérte zongorán teljes megértéssel és alkalmazkodással. *Kenessey* Josephine szavalatát (Viziók — Csapo Jenő) nagy elismeréssel emeljük ki. Egészében átérzte és átértette a költeményt s azért is volt előadásra oly közvetlenül. Ezután *Rosenberg Piroška* katonadalokat énekelte *Papp Sándor* zongorakísérete mellett, majd pedig *Vértessy Gyula* olvasta fel néhány pompás háborus versét óriási tetszés mellett. Végezetül egy ifjúsági énekkar a németek nemzeti dalát a „Wacht am Rheint” énekelte. (p. j.)

A mi honvédtűzérsgünk hőstettei. Danilovics János m. kir. 7 honvéd tábóri ágyuszerd-beli hadnagy a november hó. 24-iki ütközetben lövegszakaszáról közvetlen a gyalogság mögé vonatott előre. Egész napon át 4—5 orosz ütég tüzelt rá északra, északkeletre és keletre és a harc folyamán tönkre tette egy lözserkocsiját, egy másik lözserkocsinak a kerekét, valamint egyik ágyút, ugyanígy szétrombolta annak egyik védő pánclóját. A kezelő legénységéből egy szakaszvezető elesett, két ember súlyosan, három könnyen megsebesült. Dacára ennek a lövegszakasz példaadó hűséggel kitartott egész nap állásában. Miután az egyik ágyu hasznavehetetlenné vált és a kezelő legénységben oly súlyos veszteségek álltak be, Danilovics hadnagy a megmaradt löveget maga irányította, mely fedett állásából előre lett vontatva.

Ezen lövegszakasz halálmegevető kitartásának és nyugodt, jól irányított tüzelésének volt nagyrészt köszönhető, hogy az ellenfél előnyomulásában fel lett tartóztatva.

Az éj folyamán Danilovics hadnagy mindkét lövegét visszavitte, miután az összelőtt ágyura a szétzúzott lözserkocsi egy kerekét szerelte fel.

Ezen lövegszakasz magatartása a derék magyar tűzérsg történetében egy dicsőséges lapot fog képezni.

A városi tanácsból.

Nincs liszt.

A városi tanács arról értesül, hogy Veszprémben liszthiány mutatkozik. A tanács, hogy ezt a lakosságot mélyen sújtó veszedelmet elhárítsa, arra a gondolatra jött, hogy a kormánytól megszerzi a rekvirálás jogát, hogy ezt akár a gabonára, akár pedig az esetleg rejtve tartott lisztkészletekre nézve igénybe vehesse. Ugy látszik, másutt is fenyeget ez a baj, mert Kaposvárt is hasonló ügyben tett kezdeményezést a városi hatóság.

A városház oromfala.

A közgyűlésnek már van egy határozata, mely a városház oromfala felületére mondta ki a *lebontó* ítéletet. Pénzügyi helyzet miatt a határozat szerényen félrevonult. A fal veszélyes volta azonban mindinkább előtérbe, sőt felő, hogy egyszer majd s éppen akkor, amikor katonanéző közönség sétálgat alatta, — az utcára helyezkedik. A tanács tehát újra foglalkozik a kérdéssel. Aktuálisá teszi ezt elsősorban az a körülmény, hogy az itthonmaradt — s így munkahiány miatt nagy bajban sanyalódó építőmunkásokon a város egy szükséges építkezéssel nemileg segíthessen. Másodsorban pedig a városi főmérnököt nagy munkakedvvel s dicséretes ambícióval helyettesítő *Erdős Béla* Máv osztálymérnöknek alkalmas, jutányos befektetést igénylő, nagyon tetszetős tervezete. Teljesen alkalmazkodik a közgyűlési határozathoz s mégis a kiformálásban megtalálta az olcsó kivihetőség sarkpontját. A város ezen az oldalon is a frontbeli kiképzést nyerne s ezzel a régi, kedves forrának stíljé körülírtna az épületen. Az átalakítás egy másik fontos kérdést is megoldana, t. i. a hivatalok megfelelő elhelyezését, ugyanígy, hogy kielégítene az igényeket mindaddig, míg lakosságunk száma közeljut a megkésztározódéshez. A városház alatt levő s most az Iparos ifjak Önképző-körének adott helyiséget is átalakíttatja s bérbeadja a város a Máv veszprémi osztálymérnökségének.

Vízvezetési díjak.

A vízvezeték díjaiban igen nagy a hátrálék. Megközelíti a 30 ezer koronát. *Dr. Komjathy*

László valószínűleg jó helyen nyul az orvoslás módszeréhez, amikor meg akarja szüntetni a víz-díjak adószerű kezelését és beszédesíti. A tanács már is helyesli a tervét. A vízdiij ugyanis nem köz-adó, hanem ellenszolgáltatás a városból nyert vízért. A vízvezeték kezelése, bár háziilag történik is, nem sorolható a város közhatalosai funkciói közé s így egész bátran hozzá lehet fogni a tervezett újítás-hoz. Ahhoz, t. i., hogy a vízdijakat a közönség ne a közadókkal, hanem havonként fizesse. Akárcsak most a villanyt. Ez a közönségnek is kedvező, mert az egész évre esedékes összeget tizenkét apró részletben törlesztheti le. Majd ha a közeljövőben a villanytelep a városé lesz, a vízdiij, villanydiij s a háziszemélt fuvarozás díjainak beszedésére a város alkalmazhat egy embert, aki fizetőbárcák eilennyugtázásával a pénzért havonként házról-házra járhat. Egyuttal ellenőrzője is lenne a házi vízvezetéknek s a villanyórának is. A terv mindenesetre érdemes a megfontolásra, mert előnyt ígér a városnak is, a közönségnek is.

Vármegyénk gazdasági helyzete. A magyar kormány külön hirdetmény útján felhívta a közönséget, hogy takarékoskodjék a gabonaneműek használatával, mert eminens érdekünk, hogy a háboru tartama alatt a magunk erejéből megélhesünk. Ma tehát kétszeresen fontos, hogy gazdasági életünk egyensúlya meg ne zavartassék s a gazdasági élet folytonossága akadály nélkül fenn-tartassék. Vármegyénk területén a viszonyok kedvezők. A hadiségely miatt mutatkozó fajhiányról t. i. a dolgozni nem akarásról, hisszük, majd segíteni fog annak idején a hatóság. Olvasóink megnyugvással vehetik tudomásul a m. kir. gazdasági felügyelő dec. havi jelentéséből a fennebb leirtak megerősítését. Gazdasági felügyelőnk a következőket mondotta nekünk:

Az enyhe időjárás folytán az őszi szántások legnagyobb részét befejeztek, és így a tavaszi munkalok sikere is valószínűbb. Bár itt nagyobb aggodalmat okoznak a folyton rosszabbodó munkas és cselédiviszonyok. Ha a háboru meg sokáig tart, ugy a tavaszi munkaloknál a mezőgazdasági termésre nevez nagyobb bajok származhatnak, amennyiben mind sürűbben hallható a panasz, hogy az itthonmaradtak, különösen a hadbavonult cselédek hozzataratózói nem akarnak dolgozni. Ebben szerepet játszik a hadiségely sok esetben indokolatlan kiosztása. Emiatt majd a tavasszal nehezen lesznek munkára bírhatók ezen különben felhasználható munkások. Így az annyira humanus hadiségely nem megfelelő alkalmazása indirekte karára lesz a mezőgazdasági termelésnek. Kivánatos volna tehát, hogy az illetékes hatóságok csakis azoknak veleményezzék a hadiségelyt, akik arra tényleg rászorulnak.

Elismerés

vármegyénk tanítóágának.

Mult számunkban említettük, hogy a hadiségelyző hivatal köszönetet mondott a hazai tanító-ágának. A köszönet indító oka a szorgalmas gyűjtés volt, mely a tanítóág közreműködésével a tanuló-ifjúság részéről ezeket juttatott a katonák karácsonyfájára. *Dr. Vértessy Gyula*, kir. tanfelügyelőnk szives volt a köszönő iratot hozzánk is eljuttatni, hogy közlésével mi a vármegyeyi tanítói házak csendes körébe továbbíthassuk. Hadd tudja meg a mi tanítóágunk is, hogy a köszönetből ő is méltán kivethi a maga érdemes részét. Az átirat szó szerint való szövegében így hangzik:

Most, amikor küzdő katonáink részére a hazai iskolák ifjúsága körében eszközölt gyűjtés munkáját befejeztük, hazafias örömmel állapíthat-tuk meg, hogy annak eredménye minden várakozásunkat meghaladja, hiszen 300 000 koronánál többet juttatott a katonák karácsonyára.

Bűszke megnyugvással tölt el bennünket ez eredménynek tudata, nemcsak azért, mert ezáltal módunkban áll hőseinknek, kik értünkünk annyit áldoznak örömet szerezni, hanem, mert bizony-ságot nyert az az érzésünk, hogy hazánk ifjúsága teljesen át van hatva azoktól a nagy eszméktől, melyek hősi önfeláldozással viszik a golyózáporba apaikat és testvéreiket.

Mikor tehát a megajándékozott hősök nevében mély hálát mondok az adakozóknak, elsősorban azokra kell gondolnunk, kik a gyermek létkében

az adakozásban nyilvánult nemes érzelmeiket fölkelte; a magyar tanítási ügy soha el nem fárado, örökbuzgó és a haza boldog jövőjét előkészítő férfaira.

Ama nemzet, melynek tanítói ily nemes magot képesek a gyermekek fogékony lelkébe hinteni, és ama nemzet, amelynek ifjúsága megmutatta, hogy e nemes oktatás termékeny talajra talált, győzni fog, mert hiszen most küzdő katonáink lelket ugyanez lelkes kezek formáltak.

Nem áll módomban a tanügyi minden egyes munkásának köszönetemet külön-külön kifejezni és azért arra kérem Nagyságodat, mint aki nemcsak nemes példával jár elől a bölcs vezetésére bizott iskolák tanítóinak, hanem gyűjtési munkánk körül is eredményesen fáradozni kegyes volt, méltótlak igaz, mely és halás köszönetem kifejezését tudomásul venni és azt a vezetésére bizott iskolák összes igazgatóival, tanítóival és tanítónőivel közölni.

Fogadjon Nagyságod igaz tiszteletem kifejezését.

A Hadsegélyző Hivatal vezetője:

Kirchner,

cs. és kir. aláírómagy.

A vármegye mult évi termése. Abban a helyzetben vagyunk, hogy közölniük olvasóinkkal Veszprémvármegye mult évi termését hiteles adatokban: Eszerint 1914-ben termelt buza 5'9, rozs 6'3, árpa 8'3, zab 8'6, tengeri 10'4, burgonya 55'5, cukorrépa 145 méterháza katasztrális holdanként átlagos termésben. Ez a termés átlag gabbanemlékekben, különösen az ősziekben gyengének mondható; a kapásokban meglehetősen a terméseredmény.

Szembevetnőbb az eredmény, ha a mult évi gyengébb termést összehasonlítjuk a megelőző 1913. évvel. Akkor termelt rozsból és búzából 7'6, árpából 9'6, zabból 8'2, tengeriből 10'4, burgonyából 64, cukorrépából 174 méterháza katasztrális holdanként. Az igazság kedvéért azonban meg kell mondanunk, hogy az 1913. évi termés szaklatlanul jó volt. A burgonya mult évi gyengébb termését a vármegye szerte beállott rothadás okozta. A szalasz takarmány meglehetősen termést adott. A borteles minőségileg meglehetősen, de mennyiségre igen gyenge.

Hírek a katonakórházból.

Bizonyosan mindenki természetesnek találja, hogy a megsebesült vagy megbetegedett vitézek lehetőleg szerint azon kórházba kívánkoznak, amely otthonukhoz legközelebb fekszik. Ezen áthelyezésre vonatkozóan újabb szabályozó rendeletek léptek életbe, amelyek mihez tartás végett sokakat érdekelhetnek. Ezentúl minden áthelyezés kizárólag csak az illetékes katonakórház közbejöttével lehetséges, nevezetesen: Ha valaki valamely Vörös Kereszt vagy más társulati, vagy magánkórházban fekszik és egy másik akár katonai, akár magánkórházba óhajta áthelyezését, azon katonakórház útján kell ezt kerélnie, amely az illető kórház feletti felügyeleti jogot gyakorolja. Ugyancsak e szerint csak katonakórháznál lehet jelentkezni bárhol való felvételre és nem közvetlenül az alája tartozó magán, vagy társulati kórháznál.

A helybeli honvédállomás parancsnoka folytatja a veszprémi katonakórházhoz tartozó fiók, társulati és magán kórházak megvizsgálását. Ezen körútja alkalmával e hó 22-én a katonakórház parancsnokával Enyingre szállott ki.

E hó 22-én Winter János 22 éves hadiok Landwer ezredbeli köztisztviselő elhunyt. Temetése a szokott katonai pompa mellett a temetőnek a hősi számú elkülönített díszhelyen fog lefolyni a rendes időnél egy nappal későbbben, hogy Csehországban lakó szülői jelenlehessenek.

A multheti nyugtázásunk óta a katonakórházhoz a következő adományok érkeztek: Egy magát megnevezni nem akaró urhölgy 5 koronás adományával megnyitotta egy szoba-gőzfürdő berendezése irányuló gyűjtését, amelyhez Bokrossy fűszerkereskedő 2 kor., Löwy vaskereskedő 1 kor. és N. N. 2 koronát adott. Spitzer Dezsőné (Felsőőr) és Nagy Istvánné (Felsőőr) közösen adományozott, Katona Kálmán befőtött, Molnár Józsefné könyveket és Szász Kálmán és a nemesvárosi ref. iskola 1—2. osztályú növendékei által adományozott 20 drb tojást juttatott el a kórházhoz. Fogadják a jóléti adakozók a kórház őszinte köszönetét.

Paragrafus-háboru.

Január elsejével a magyar jogszolgáltatás új határártól indul el; más utakon keresi a polgári jogi igazságokat. A polgári perrendtartás csakugyan más utakon jár, mint a régi táblabírós, irásos peres eljárás, amelynek során a régi fiskálisok iskolájában felnőtt ügyvédek legnagyobb része a perre nem tartozó szellemi tornát vívott egymással és a végén, hosszú hónapok, vagy évek multán jött csak létre a letárgyalt és eldöntésre megérett per.

Az új rend szerint szóval megy a per, közvetlenül a bíró előtt. Ez rövidké teszi a perszakot és hamarabb lesz készen az ítélet.

Az irásos per papirosra elírtú az ilyen trifalkozásokat:

„Figyelmeztetjük alperest egy aiosopusi mesével, — amelyben a macska akarta a vidrát uszni tanítani, de belefut a nem neki való elembe, — hogy minket ne tanitson arra, mi a különbség szerzemény és közszerzemény között!” — mire válaszul: „Olyan aiosopusi mese nincs, amilyent a felperes felhoz, de van egy olyan, amelyben egy bizonyos állat idegen bőrt vett magára, ám nyomban felismerték a hang-íról.”

Mondom, ezt elírtú az irásos per papirosra, de nem hiszem, hogy a szóbeli tárgyaláson a komoly és szigorú tanácselnök el fogja tűnni.

A szóbeli perben a régi bélyegilleték szerint kevesebb illetéket huzná az állam: ellensúlyozással jött felemelt helyarákkal új peres eljárási illetéktörvény s általában új törvénykezési illeték, amely előtt nem ismeretlen az 5, 10, 20, 26 koronás jegyzőkönyvi bélyeg sem. Halasztásoknál — azelőtt hej de kedves volt — az illeték kétszerese fizetendő. Egy keresett fiskális most annyi értéket hord bélyegeken a zsebében, mint amennyiből egy díjok félévi sallárúmjá kitele. Igen, mert az írásbeli pernél otthon ragasztotta fel a bélyeg, most azonban ott a bíróságnál azonnal kell felragasztania.

Új ügyviteli szabályok léptek életbe. Iktatókönyv helyett főljástrom; előadói könyvek helyett ügykönyvek; iktatóhivatal, irattár helyett főljástromiroda, külön irodák; irodatiszt, irnok helyett kezelő.

Alig néhány hónapok az új sajtótörvény, az új esküdtzéki törvény, a hatóságok védelméről, a becsület védelméről szóló törvények; a közveszélyes munkakerülőkéről szóló törvény; a királyserítésről szóló törvény, a választói jog büntetőjogi védelméről szóló törvény, a gyorsított bünyádi eljárás, a statárium új szabályai, stb. stb. És mindezek után és mindezek kapcsán egy légió rendelet: hogyan kell szegényjogon perelni, hogyan kell az önkéntes becsület kérni, hogyan kell az ingatlanok becsértékét megállapítani, hogyan kell az évi tevékenységi és ügyforgalmi kimutatást elkészíteni; a moratóriumi rendeletek légiója stb. stb. Egy szóval nagy a változás, úgy, hogy az a bíró vagy ügyvéd, aki augusztusban elment a háborúba, a békekötéskor semmire se ismer rá és megcsipi a karját, hogy vajjon ébren van-e?

A jogászok és nem jogászok a bíróság folyosóin és a hivatalos szobákban folyton kérdegetnek, vitákoznak. Mit hogyan kell tenni! Így kell tenni, úgy kell tenni, nem úgy kell tenni! Szilveszter estéjéig még csak volt valami szenzációja az Estnek, arról folyt a szó, hogy ki mit olvasott benne. Azóta azonban az új rend ráfeküdt a juristákra és most nem Hindenburg, nem Conrad, nem Varsó, nem Przemysl, hanem a főljástromiroda, a vezérszó, a tájékoztató jegyzék, a központi iroda, a pártfogó ügyvéd mikénti ki rendelése, a bélyegilleték mennyisége, a perek apadása itt és szaporodása ott, stb. a szenzáció.

A jogászfejekben van most olyan kavardás, mint a muszkák között volt a Mazuri tavaknál. És csakugyan az ügyvédek félnek, hogy a perek

eltűnnek a magas bélyegilleték sulya alatt, mint az oroszok a Hindenburg kemény csapásai alatt. Pedig az illetéktörvény indokolása azt mondja, hogy az illeték felemelésére az állam pénzügyi helyzete miatt is volt szükség. No, majd meglátjuk, mit hoz az új rend.

Katonalevél érkezett. Egy agyonbélyegzett (Zensurirt) jelzésű nagy akum-bakumos címzésű katonalevelet hozott számunkra a posta.

T. C. A Tek. Veszprémi Híradó szerkesztő urnak Veszprém in Ungarn" a címzés. Nagy gondot adhatott a postának, hogy hova kézbesítse. Vített ide, vitték oda; mindenki illetéktelennek érezte magát az árveletre. Ráragasztották a kis zöld betűs nyomtatványt: „Ismeretlen”. A levél visszatért az „Absender”-nek. Majd újra városunkba került, de a cím meg volt toldva egy szóval: „In Reserve Spitalba”. Oda vitték. Ott aztán — mivel katonalevél felbontása nem esik a levél-titok szentségének megsértése alá — felbontották. Ugy juttattak el azután hozzánk, mert hat nyilvános köszönet van a levélben kifejezve: Egyszerűen, keresetlenül, kriminálisan rossz magyarsággal, de annál többet mondanó, melegen, szeretettel, gyöngédséggel és hálattal érzéssel.

A levél ezt mondja:

„Tek. Szerkesztő uz! alul írot alazatos keres el fordulok kegyedhez. Én, Inf. Rudolf Kozény szül 1888 Raskovicba Csehországba fölső lábsz bar törés: kaptam Szerbiában, anonon Veszprémbe hos tak vette is csodák csodájának ügyeséget kezelték is. Ápolták a Tek. Doktor Assistenzt Arzt Altstok és az ezred orvos uraknak valamint a nagy érdemjü Nagy Janosné, Schandl Huska, özv. Bathori Laszlóné özv Molnár Kálmáni.

Nemeslaktü és jó szívü nagyságának köszonheten élettem és egészségem fogadják tehát hálás köszonnetemett azon nehiz is farad ságos munká juk kért, a meljet csak Istennek ajátva ad hatták volna s mindig hálásam gondolok önnökre a Tavalból és sohse fogok elfelejtetni jös a gukad és odá odasukat. Marédek a Tavalbot kiváló tiszteletek Rud. Kozény.

Kerem a tek. szerkesztősege és kozlje ezen hálás köszonnetemet a Nagyérdem urakkal és a jo szívét nagyságakkat kiváló tiszteletel R. Kozény. Eddig a levél. Mily büszkek, mily megelégedettek és mennyire nyugodt lelkeik lehetnek azok az orvosok és ápolónók, akik hivatásuk magaslatán állva, fáradságot nem ismerő odaadó munkásságuk elismeréseképpen, ilyen őszintén megnyilatkozó hálasorokat kapnak!

H I R E K.

— **Uj apát.** A hivatalos lap közlése szerint Bibornok Megyépsüspök Ur Öeminnenciájának felterjesztésére a király Öfelsége január elsején kelt magas elhatározásával *Kommandinger* Vilmos lengyeltői esperes-plebánost a szent Benedekről nevezett tereskei címzetes apátá kinevezte. A kitüntetett lelkiismeretes kötelességteljesítése, odaadó lelkipásztori tevékenysége s előkelő figyelmessége ajánlották a legfelsőbb elismerésre. A kitüntetés híre minden ismerősében őszinte örömet ébreszt.

— **A vármegyéről.** A közigazgatási bizottság január havi első ülésében elhatározta, hogy az év folyamán üléseit minden hónap tizedikén tartja. Kivétel a törvényhatósági közgyűlés okoz, amelyben, ha a közigazgatási bizottság és a közgyűlés napja között hosszabb időköz van, akkor külön napon tartják, ha pedig egymás mellé esnek, akkor a törvényhatósági közgyűlés első napján délután 3 órakor.

— **Adomány.** Özv. *Vessey* Lászlóné Várhelyről, a Szilasbálon építendő templomra 30 koronát adományozott. Isten fizesse meg.

— **Az új igazoló választmány.** *Hunkár* Dénes főispán az 1886 évi 21. törvénycikkben biztosított jogával élve az 1915. évre az igazoló választmány elnökévé *Reé* Jenő, tagjaivá pedig *Holicszer* Károly, dr. *Közseggy* József és dr. *Rainprecht* Antal megyebizottsági tagokat nevezte ki újlag.

— **Közügyülés.** Veszprém város képviselő-testülete febr. 10-én közgyűlést tart.

— **Királyi elismerés a vasutasoknak.** A hadügyminiszter királyi közlő levelet tett közzé. Maga a király írta a kettős monarchia vasutasainak, a katonai mozgósításban mutatott példás szorgalmukért. Mi, akik láttuk a helybeli s a jutasi vasuti állomások óriási forgalmát s az alkalmazottak türelmes, nyugodt munkabírását, ebből a közlő levélből kivesszük a mieinket megillető méltányos részt s átadjuk a két állomás buzgó, hivatásukat mindig előkelő s éppen azért előzékeny modorban teljesítő főnökeinek *Radozca Vince* főellenőrnök s *Réh Gyula* ellenőrnök.

— **Adományok.** A veszprémvárosi kórházhoz a következő adományok érkeztek: Veszprémi püspökség 4 birka. Róthausner Géza 3 haskötő, özv. Raft Pálné 12 üveg befőtt, 6 drb. félkendő, 12 zsebkendő. Benacek Beláné 1 nagy üveg befőtt. Welti Ferencné 6 üveg bor, 6 üveg befőtt, 14 kalács, 2 doboz cigaretta. Pervais testvérek Karaközörszék 6 drb. kisvankos. Veszprémi káptalan 23 drb. vadnyul. Kisfaludy N. 40 drb. pogácsa. Dr. Ticsér Józsefné 10 liter bor, cigaretta. Dr. Komjáthy Lászlóné 1 tal malac, 1 üveg pálinka, saláta. Weisz V. Manó tépés. — A kórház igazgatósága a nemes adakozóknak ezuton is hálás köszönetet mond.

— **Városunk a szegény gyermekeknek.** A városi tanács a hadbavonultak szegény gyermekei felruházására 2000 koronát szavazott meg. A mozgalom élén *Hunkár Dénesné* ömoltósága áll, több helybeli uri asszony segédkezésével.

— **Elismerés vitézségért.** *Kanczler Károly* tartalékos hadnagy, aki a Hindenburg nevű viselő 69. gyalogezredben szolgált, az elisegéssel szemben tanusított vitéz és önfeláldozó magatartásáért legfelsőbb helyről királyi elismerésben részesült.

— **A háborús delutánok jövedelme.** A veszprémi háborús delutánok, melyeket a Szinpartoló egyesület rendezett, nagyszerű anyagi eredménnyel zárultak. A harcra vonult s elhalt veszprémi katonák özvegyei s árvái javára 1524 korona tiszta haszon maradt. Felülfizettek: *Kurz Gyula* s egy tüzérhadnagy 20—20, *Pósa Endre* s egy falusi asszony 10—10, dr. *János József*, dr. *Veghelyi Kálmán* s *Vaszary Béla* 6—6, *Laczkó Dezső* s a *Kegeyrendi*ház 5—5 s *Csajághy Etelka* 2 koronával. Dr. *Óvári Ferenc* a teljes összeget befizette a városi pénztárba.

— **Gyűjtés.** *Jankovich-Bésán Endréné* ur-asszony negyven koronát küldött a veszprémi Oltáregylet címére, hogy azt katonák árváinak javára fordítsák. Ez az összeg a giczi magánképző-nában felállított perselyben jött össze. Adományozói számban egyszerű lelkek, hozzájárulóikért aggódó cselédasszonyok. A sok apró fillér ily tisztas öszszegzet létesített. Elismerés illeti meg az adakozókat, akik kevés filléreiket is megosztják azokkal, kik kénytelenek az árvák könnyel terhes kenyerét enni.

— **Villanyvilágítás.** A városnak szerződése van a villamostelep bérletével, hogy az olajdrágaság s beszerzési nehézség címén az áramegységet 1 1/2%-al a cég felemelheti. A tanács ezt a szerződést még két hónap tartamára meghosszabbította.

— **A sümegi községi választások.** Örömmel értesülünk, hogy a sümegi községi választásokon a kath. társadalmi összetartás ezertette hatását a község közelében. A f. hó 16. és 18-án megtartott községi választásokon u. is a kath. társadalmi életben is jelentékeny szerepet vevő érdemes férfiak kerültek ki győztesen a választásokból. *Biró lett Kiss Antal*, a kath. kör alelnöke, helyettes *Biró Rédey Lajos* a kath. kör választmányi tagja.

— **Gyűlés.** A veszprémi Szinpartoló Egyesület, folyó hó 24-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja rendes közgyűlést a vármegyeház kistermében. Tárgyai: 1) Elnöki jelentés. 2) 1914. évi számadások jóváhagyása, felmentvény megadása. 3) 1915. évi költségvetés megállapítása. 4) Választások. 5) Indítványok tárgyalása.

— **Fertőtlenítő-gép.** A tanács meghívta városunkba a *Novum* nevű műszaki rt.-társaság szakértőjét, hogy a fertőtlenítő helyiség belső elrendezésére szakvéleményt adjon. Ez a fontos kérdés tehát a közeli megoldás felé terelődik.

— **Az iskoláztatás.** A közigazgatási bizottság múlt havi ülésén dr. *Vértessy* tanfelügyelő beszámolt a beiskolázás ügyéről a háborús időkben. Kiemelte, hogy a dolog a vizsgajor miatt sok helyütt nem kis nehézségbe ütközik. Magában a központban is csak ügyel-bajjal tudják a gyermekek iskolabáráját fenntartani.

— **Nem mentik fel a tanítókat.** A *Somogyvármegye* szerint a kultuszminiszter a honvédelmi és a hadügyminiszterrel tárgyalt a nélkülözhetetlen tanítók felmentése érdekében. Az eredmény az, hogy hadi szolgálat alól egy tanítót sem mentenek fel, még az igazgatótanítókat sem. Németerozágban sem mentették fel őket s most ott negyven ezer tanító harcol.

— **Kik kapnak még hadisegélyt?** Dr. *Komjáthy László* polgármester közlése, hogy az 1914. évi 45. t.-c. értelmében hadisegélyre azoknak gyámolnökküli családjai is igennyel bírnak, 1) akik az 1914. évi október, november és december havában tartott népfelkelési bemutató szemléken besorozattak és már behivatottak vagy ezután behivatnak, 2) akik a közös haderőbe vagy honvédségbe önként beléptek, 3) az 1914. évi rendes tavaszi sorozáson alkalmasnak talált és vagy halasztás folytán most bevonult újoncok közül azok, akikre valamely kedvezmény alapján a póttartalékba helyezést kimondottak. — Mindezeknek családjai azonban segélyre csak akkor tarthatnak igényt, ha semmi állandó ellátásban nem részesülnek, családjuk magát folyamatosan jövedelméből vagy keresetükből fenntartani nem képesek. Segélyre *Biczki Károly* városi tanácsosnál kell jelentkezni.

— **Nem lesz dalosverseny.** A Dünántuli Dalosszövetség választmányi gyűlése, *Hegyi Árpád* dr. elnöklésével elhatározta, hogy az idei dalosversenyt, a háboru miatt, elhalasztja.

— **A háboru következtében árvaságra jutott kiskorúak elhelyezése.** Mult számunkban közöltük *Takách* Adám árvaszéki elnöknek a katonárvák érdekében kiadott felhívását. Az alábbi jelentés mutatja, hogy a lelkes szöveget eljutott a nemes szívekhez. *Gróf Esterházy Pál* és neje *Andrássy Ilona* grófné megbízásából a „Pápa—ugodi hitbizományi uradalmak igazgatósága” u. i. bejelentette, hogy Ömoltóságaik a már gondozásuk alatt levő 60 (hatvan) árva gyermeket felül egy fiu és egy leány gyermeket, kiknek atyja a harc-terén esett el, hajlandók magukhoz venni s további nevelésükről, tanításükről gondoskodni. Ugyancsak dr. *Óvári Ferenc* országgyűlési képviselő egy katonárvára menhelyi költségeire az 1915. évre 120 kor.-át a gyampénztárba befizetett. *Reiner Gyula* apátkanonok ur pedig egy katonárváért a menhelyi költségek viselését magára vállalta.

— **A tanítók nem sürgessék a féláru vasuti jegeiket.** A veszprémvármegyei tanfelügyelőség ez uton is kéri az egyes tanító nrakat, hogy féláru vasuti jegeik visszaküldését ne sürgessék a tanfelügyelőségé, mert igazolványaik nincsenek ott. A hivatal különben is felírta a szombathelyi üzletvezetőséghez, hogy az igazolványokat soron kívül küldjék meg. Amint leérkeztek, azonnal szétküldik birtokosaiknak.

— **Miniszteri rendelet.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a tanítók a testileg és szellemileg gyenge fiukat beiratásuk alkalmával írják össze és erről értesítsék a községi előjáróságot.

— **Megnyílik az ipariskola.** Az iparoktatási főigazgató elrendelte, hogy a helybeli iparostanonciskolákat ha korlátolt óraszámú is, de mielőbb meg kell nyitni.

— **A háboru és az utépítés.** A háboru érezteti hatását az utépítésben is. Veszprémvármegye területén is kiépítésre vár néhány ut, melyek létesítése a háboru után eső időkre marad. Egyelőre elmaradtak *Békás* községtől a mezőlaki vasutállomásig tervezett ut kiépítése, a *Tótvázsony* községtől az állami utig létesítendő összekötő ut és a mezőkomárom—hidvégy vasutállomástól *Lajoskomáromig* építendő ut munkálatai.

— **Kergetik az Angolt.** Nemcsak Flandriában s egyéb harcterein, hanem nálunk is. Egyelőre csak az angol pénzü vállalatokat. Ilyen a North British biztosítóintézet, mely hazánkban igen elterjedt. *Gubicza Ferenc*, bakonyzentlászói bíró írja lapunknak, hogy községében az említett társaság biztosításait a lakosság felmondta. Egy sem tartotta fenn. Mind átmentek a Magyar Gazdák Biztosító-társaságához. A lebonyolítást *Kajdác Endre*, vármegyei gazd. egyesületi titkár közvetíti. A bakonyzentlászóiakat a többi szomszédos község is követi.

— **A városház öre.** A tanács megvalósította tervét, hogy a városháza házmeztet kapjon. Az állást rendszeresítette s egy nyug. csendőr-örmszterrel be is töltötte.

— **Katona köszönete.** *Míchola János* tatabányai bányamunkás súlyosan megbesült a harc-terén. Egyik szemét elvesztette, a másikra is megbíbasodott. *Bakos Kálmán* veszprémi kereskedő gyűjtést indított a szerencsétlen ember javára, egy műszem és szemtűveg beszerzésére. Összegyűjtött 30 koronát. Maga a besesült járt nálunk, hogy forró, hálás köszönetét juttassuk el a jószívü adakozókhoz s a gyűjthöz. Ime, megtettük.

— **Népfelkelők bevonulása.** A mult évi nov. 16-tól dec. 30-ig tartott sorozáson alkalmasnak talált népfelkelésre kötelezett magyar állampolgárok közül azok, akik 1887, 1888, 1889 és 1890-ben születtek, f. hó 16-ára tartoztak a népfelkelési igazolványon megjelölt helyre bevonulni. A hivatalos lap jan. 20-iki száma pedig közhírré tette, hogy a népfelkelésre kötelezetteknek általános behívása folytán mindazok a népfelkelésre kötelezett magyar állampolgárok, akik az 1883, 1884, 1885 és 1886 éveken születtek és az 1914. évi november hó 16-tól december 31-ig terjedő időben megtartott népfelkelési bemutató szemlén vagy a későbbi utóbemutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasoknak találtak amennyiben névszerint felmentve nincsenek, 1915. évi február 15-én, azok pedig, akik az 1878, 1879, 1880, 1881 és 1882 éveken születtek, 1915. évi március 1-én a népfelkelési igazolványi lapon fel-tüntetett m. kir. honvédkiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfelkelői tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

— **Aranyat vasért.** *Hunkár Dénesné* ömoltósága az „Augusta-gyorssegélyalap” javára a következő adományok folytak be: *Veszprémből:* *Balkányi N.-né*, *Bánik Lajosné*, *Reif Ignac*, özv. *Harabasovszkyne*, *Benkő Erzsébet*, özv. *Hack Mihályné* 2—2 K; *Pollák* és *Bóhm* 4 K, *Szoldos Rezsőné*, *Stern Sándorné*, *Barta Milike*, *Gábor Lajosné* 1—1 K; *Rothausner Leonóra*, *Fehér Ignác*, *Reininger Lajosné*, *Róthausner Zsigmondné* 1—1 gyűrű; *Lázár Antalné* 5 kor. — *Hupkár Olga* (*Nyészkenye-pusztá*) 1 brosch, *Szabó Erzi* (*Nyészkenye p.*) 1 gyűrű, *Dreyer Gréta* (*Nyészkenye p.*) 4 fülbevaló, 1 gyűrű és 1 törmelék, *Polgár Mihály* (*Kiskamond*) 5 K, özv. *Balogh Ignác* (*Devecser*) 1 láncmarkotó, 1 gyűrű és 1 gyűrűdarab, *gróf Esterházy Pálné* (*Rede*) 20 koronás arany, *Czigány Bertalan* (*Magyarszombathegy*) 3 gyűrű. — *Kisberről:* *Mafil Kálmán* 2 gyűrű, 2 fülbevaló és 2 sziv., *Roszner Mihály* 1 gyűrű, *Cimerer Ilonka* 1 gyűrű, *Cimerer Teri* 1 gyűrű és 2 ezüstlánc, *Cimerer Edéné* 1 gyűrű. — *Nagydemről:* *Gindele Géza* 50 K, *Szabadhegy Kálmán* 20 K, *Mihályi Istvánné* 20 K, *György Erzi* 1 gyűrű, *György Margit* 1 gyűrű, *Palfi Treszka* 1 gyűrű és 2 K, *Mihályi Istvánné* gyűjtése 46 kor. 46 fillér. — *Várpalatáról:* *Kreuzer Vilma* és *Róza* 1 brosch, 2 gyűrű, 1 ezüst gyűrű, 1 ezüst kulcstartó, 1 régi ezüstpéncz és 2 ezüst törmelék, *Lengyel Mancsi* 2 gyűrű, *Halász Imre* 10 K, *Tehel Frida* 1 gyűrű, 1 sziv, 2 fülbevaló, 2 ezüsfülbevaló és 1 zom. karkötő, *Nagy Gáborné* (*Inota*) 1 gyűrű.

— **Uj titkár.** A somogyvármegyei gazdasági egyesület titkari állását *Zabel István* nyerte el.

— **Zalamegye ujvi ajándéka.** Nem adta, hanem kapta. Bár nem repeső szívet nyult utána. De há valamit el muszáj venni, hát elveszi az ember. Elfogadták hát a zalaiai s a vicinálisok tarifaemelését. A Dünántuli Helyiérdekü Vasut Rt. ugyanis békét hagyott a publikumnak, mikor a Déli vasut, meg a Máv nyult a zsebébe egy kis vasuti tarifaemelésért. Most azonban a vicinális is több gőzre tett szert s utolérte a fővonalakat. Uj napos napján a zalamegyei vicinális is megdrágult vagy 35%-al. Persze majd ellenértékül a vicinális kereké gyorsabban perdül.

— **Hadikölcsön elismervények.** A 6%-os adómentes áll. járadék (hadi) kölcsönök ideiglenes elismervényeit a nyilvános aláíróhelyekre megküldték. Az eredeti kötvényeket csak ápriusban bocsájtják ki.

— **Tilos az utcai ródlizás.** Dr. *Török Gyula* rendőrkapitány közhírré tesz, hogy a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter az 1890. évi l. t.-c. 104. §-a alapján az állami és törvényhatósági uton a ródlizást tiltotta. Egyuttal azt is tudatja, hogy a város utcáin is eltiltja a ródlizást és az ellene vétőket a fennálló törvények szerint a legszigorubbban fogja büntetni.

— **Uj táviróállomás.** Buzsák, somogy-megyei nagyközségnek régi óhajata teljesedett. Táviróállomást kapott a kereskedelmiügyi miniszter-től. A hivatal f. hó 11-én megnyílt.

Melyik nagyobb?

A mai napig is eldöntetlen kérdés, hogy: mi nagyobb, a hazáért élni vagy meghalni? A legtöbb vélemény szerint mindkettő egyformán dicső dolog. Ebben a mi nagy küzdelmünkben is kétféle hősök vannak. Hősök, akik a szabad ég alatt dermedt éjszakákat átvirrasztva, hóban, fagyban, hidegben, félig vízzel téllövészárkokban, véres csaták tüzeiben, szembeszállva száz halállal dicsőséget szereznek a magyar névnek. Ők kétségkívül hősök.

De vannak olyan hősök is, akik puska és szurony nélkül, nem a harcmezők fedezékében és rajvonalaiban, hanem az élet kemény útközeteiben, a háború által okozott szenvedések és megpróbáltatások tüzeiben tanúsítanak hősies bátorságot, önfeláldozást és áldozatkész szeretetet.

Ami a napban a fény, csillagban a sugár, hóban a fehérség, az a női szívben a szeretet. Így olvastam valahol ezt a gyönyörű hasonlatot. És e szent érzelemtől hevítve, lelkesítve fehérlelkű hölgyeink mindenütt megérik a bajt; belátnak a néma kétségbeesés sötétjébe, ahol nélkülöznek, éheznek, fáznak, szenvednek és ártnak az ithonmaradt özvegyek, árva és elhagyottak; mindenütt ott vannak, ahol segíteni kell, hogy szelíd, selymes puha kezükkel a fájdalom titkát elsírt ezüstös könyvet száritgassák. A Charitás széplelkű angyalai nemcsak gyógyítanak, melegítenek és táplálnak, hanem hozzátérőnek a szenvedők csüggedő lelkéhez s őket vigasztalják, megnyugtadják és felelnek. A mi modern hölgyeink, akikről azt gondoltuk, hogy csak korzózni, zsúrozni, tangózni és főrtőlmi tudnak, hófehér ruhájukban ott vannak a Vöröskereszt táborában az orvosok oldalán. Mióta kitört a háború, azóta üresek, csendesek a fehér leányszobák; nincs zsúr, táncmulatság, por lepi a toalettszálókat s a fenyves szalonok kenyelméhez szokott nemeslelkű hölgyeink ott forgolódnak a kórházakban, egyszerű, szegény katonáknak szolgáltnak, sütnék-főznek, sepernek, surolnak, stoppálnak, varrnak, gyengéd kezekkel kötözik, apolják, etetik a sebesülteket és megértő, tisztá, asszonyi szívvel megírják a szenvedő vitézek üzeneteit távoli levő szeretteikhez. És mindent szívvel-lelkekkel, bensőséges női szeretettel, lelkes készséggel, önzetlen odaadással, hősi bátorsággal, önmegtartóadalással, önfeláldozással és fáradhatlan kitartással végeznek. Arcuk úde rózsája talán elhalványult a folytonos, kitartó munkában, de azért csüggedetlenül, nemes ambícióval haladnak előre, újuk felé; hogy a nyomort és szenvedést elnyithessék. Dolgoznak oly buzgalommal, mintha a vágy égetné, tüzelné őket, hogy méltók legyenek a hősökhöz, akik már hónapok óta küzdenek pihenés nélkül a gyilkoló golyózáporban; küzdenek, hogy tovább is megőrizhessük a hazát és családi otthonát, amelyben szabadok, megelégedettek és boldogok lehetünk. Ugy-e a minden szép és nemes iránt fogékonyabb, szépségekben gazdag, gyengéd női lélek virágai milyen üdén, szívesen, ilatosan tűndökölnek. Nem hősök ők?

Hány magyar anya van már, akitől két gyermeket kérte áldozatul hazája s még mindig aggodva kell várnia harcoló hadmaidat és negyedik fiának rózsaszínű irását? Hány hitves van, aki elvesztve férjét, magára vállalja negy-öt gyermekének felnevelését?... Oh igen, könnyeznek, sirnak és zokognak midőn szeretteik halálhírért olvassák vagy amidőn kéz és láb nélkül látják viszont gyermeküket és férjüket, de nem törnek ki öröngő fájdalomukban, nem roskadnak össze a lelki fájdalom rettenetes sulya alatt; a szenvedések és emberfeletti megpróbáltatások viharától megtépett, fájdalomtól vonagló lelkük nem omlik elcsüggedve, kétségbeesve a föld porába, hanem könyveiket letörölvé, mosolygó arccal az ég felé tekintenek s hitet, reményt és bizalommal halálnak imádkoznak. Nem hősök ők?

A világháború borzalma, szenvedése és nyomora meghihette az ártatlan, naiv gyermeki lelkeket is. Nem tudok közönyösen, meghatottság nélkül gondolni arra a kis gyermekre, aki a tiszóri kúlik árából gyűjtést rendezett társai közt a harcban elesettek arvai részére; vagy arra a kis lányra, aki az északi harctéren hűsítő italokat hordott egész a rajvonaliig, amíg piciny teste egy ostoba golyóba nem űtközött. Bámulom azt a leányt, aki menyasszonyi ruhájából, amelyet talán éveken át varrogatott álmodozva, ábrándozva, a sebesültek részére ágyneműt készített. Ugy-e ők is hősök? Nem hős-e az a szegény, egyszerű cselédleány, aki összes megtakarított pénzecskejét oda-

tette észrevétlenül, feltűnést kerülve a haza oltárára; nem hős-e az a munkásleány, aki megrövidíti álmát, hogy a sebesültek részére dolgozzék; az a munkás, aki munkáját ingyen odaadja hazájának, vagy az a postáskisasszony, aki rendületlenül űlt a telefonkagyló mellett és közvettette a hadvezetőség intézkedéseit akkor is, mikor a gránátok a postapülérre hullottak s hivatalársai valamennyien, még a férfiak is elmenekültek? — Nem hősök-e ők is mindnyaján?

Ez csak néhány szál a virághimes rétről, de nem folytatom tovább, a költővel együtt én se tudok megfelelni a kérdésre, mert:

„Nem tudom én melyik a szebb.
Melyik dicsőbb, melyik nagyobb.

Csak áldom az Istenemet,
Amért én is magyar vagyok.” (Tóth K.)

Biczi Gyula.

A háború krónikája.

Január 17. Lengyelországban, Galiciában és a Kárpátokban a helyzet változatlan.

A Dunajec mentén tüzérségünk ellenséges tábori és nehéz tüzérséggel folytatott harcban ismét szép eredményeket ért el.

A német hivatalos jelentés szerint keleten a helyzet változatlan. Az esős és ködös időjárás minden harci tevékenységet kizár.

A német csapatok Arraszról északnyugatra és Alberttől északkeletre visszavérven a franciák támadását, ellentámadással veszteséget okoztak a franciáknak. St.-Michieltől délkeletre egy francia támadás a németek tüzeiben már kifejlődés közben összeomlott. A soissonsi harcban két nap alatt a németek 35 francia ágyút zsákmányoltak.

Január 18. A helyzet változatlan, Lengyelországban, a Dunajec mentén és Tarnowtól délre ágyúharc folyt, amely váltakozó hevességgel egész napon át tartott.

A Kárpátokban nyugalom van.

A német hadvezetőség jelentése nyugatról: Ellenségeinknek a nyugati hadszínteren megkísérelt támadásai, amelyek erre megkezdődtek, semmiképpen sem gátolták a német hadvezetőséget abban, hogy a részéről célszerűnek talált minden rendelkezést végrehajtsion. Az említett kísérletek az ellenség számára egyetlen helyen sem jártak említésre méltó előnyhöz, míg saját csapataink Labassétól északra az Aisne mentén és az Argonneokban igen kielégítő előhaladást tudtak felmutatni.

Az ellenség vesztesége ezalatt az idő alatt a következő volt:

Halottakban megszámoltunk 26.000-et; meg nem sebesült fogoly volt 17.860; egészen véve a veszteség, az a sebesültek létszámának meghatározásánál tapasztalat szerinti 1: 4 arányt veszszük alapul, eltekintve a betegektől, azoktól a halottaktól, akiket számba nem vehetünk és az eltűntektől, legalább 150.000 emberre tehető.

A mi összes veszteségünk ellenben ugyanabban az időben ennek a számnak egy negyed részét sem éri el.

Január 19. A Visztulától északra nem történt jelentős esemény.

A Zaklicintől keletre lévő magaslatokon tüzérségünk összpontosított tüzelése az oroszokat első sorbeli tűzvonaluk egyes részeinek elhagyására kényszerítette. Ez a hátráló mozdulat magával ragadta az ellenséget az arcvonal más részein is, úgy, hogy végül első sorbeli állásait hat kilométernyi szélességben kiürítette és tüzérségünk és gépfegyvereink leghatásosabb tüzeiben rendetlenül visszavonult a legközelebbi magaslati vonalakra. Ez alkalommal számos fegyvert és sok lövészert hagyott vissza elhagyott állásában.

Az arcvonal többi részén Nyugat-Galiciában csak tüzérségi harc volt.

A Kárpátokban csak jelentéktelen járőrharcol voltak.

Az ellenséges felek egész harcvonalán csufos kudarcral jár a franciák minden próbálkozása az előretúásra. A mai német hivatalos jelentés is arról ad hírt, hogy a franciákat La Boisselle-nél és az argonnei erdőségben vereség és nagy veszteség érte. A németek tovább bombázzák Ypern városát.

Január 20. Nyugat-Galiciában és Lengyelországban tüzérségi harc folyik a Kárpátokban nem történt semmi. Dél Bukovinában visszavertük az orosz egy előretúrését. Az ellenséget nagy veszteség érte. Német szövetségünk Plocktól északra

három helyen visszaverte az oroszokat, akiket itt is súlyos veszteség ért.

A német-francia harctéren az egész arcvonalon csak tüzérségi harc folyt.

Január 21. Mindkét vezérkar, a miénk és a németeké, azt jelenti, hogy az általános helyzet változatlan. A Dunajec mentén katonáink mindazonáltal ismét sikert értek el. Tüzérségünk kieroszakolta egy erősen megszállott major kiürítését. Egyik osztagunk a folyóig nyomult előre, szétrombolta az oroszoknak a Dunajecen át épített hadi hidját és az ellenségnek több száz főnyi veszteséget okozott. Az oroszok zavarban vannak a szövetséges seregek taktikáját illetőleg.

A német-francia harctéren a német katonák hősiesen és kitartással folytatják küzdelmüket.

Január 22. Kelet-Poroszországban a helyzet változatlan. Lipnőtől keletre egy kisebb útközlet a németekre nézve kedvezően folyt le. 100 fogoly maradt a kezük között.

A Visztulától nyugatra eső területen Borzimotoól északkeletre támadásunk előbbre haladt. Az oroszoknak Lopusznótól nyugatra, Konszkie-től délnyugatra ellenünk intézett támadását visszavertük.

A német hivatalos jelentés, amely híven beszámol nemcsak a sikerről, hanem minden kudarcról is, ma egy már elfoglalt lövőárok elvesztéséről, több támadás visszaveréséről és újabb német sikerekről ad hírt. Parisban a békét sürgető plakátokat terjesztettek.

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-ter 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterem.
Rendelkezésre áll az összes fogszatba vágó műveletekre.

Fogházas, fogtömes,
műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak
speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Csakis nagybani eladásra!

Bevonuló katonák részére

... ajánlunk ...

takarókat

a legalkalmasabb kivitelben.

Krausz és Korein nagykereskedők

Alapítási év 1848.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal-
eset, szavatossági, élet- és já-
radék-biztosításokat.

A társaság a legregibb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: SÜLY LÁSZLÓ.

IRODALOM.

* **Magyar kultúra.** Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.) — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Olaszországi levél. Dr. Luigi Capalti. — Tanulmányok: A katonai és polgári népesség élelmézése. Haller István. — Haeckel múzeuma a természettudomány világában. Hajos József. — A háború története. Ackermann Kálmán. — Tárcsa: A nemzet erői. Serédy Géza. — Pajzs és kard: Levélsekélyny 39. Politikai pásztorlevél. — Szegegy kultúra. — sk. — Szemlék és kritikák: Könyvek: Grazia Deledda. A mi Urunk. Dr. Kemenes Károly. — Heijermans Hermann. A vörös kalóz. — k. — Dr. Paul Wilhelm von Keppler. Leidensschub. Kálmán Ervina. — Holoznyai Tivadár. Ismeretlenek. Dr. Alszechy Zsolt. — Napló: A föld népének dicsérete. B. K. — A reklám és izléstelenség. r. — A szerencsétlen Mexikó. — Rövid följegyzések.

* A „**Borromeus**“ hitszónoklati folyóirat (Győr; előfizetése 8 kor.) legújabb, 3-ik számu derék füzete január végétől nagybőjtűg eső vasárnapokra és ünnepekre szép, tartalmas, korszerű szentbeszédeket közöl s nagybőjtűre igen értékes szentbeszéd-sorozatokat a hét szentségről mint a lelki élet forrásának s fejlesztésének eszközeiről.

A Pyreneusok körül.

— Irta: **Zsigmond János.** —

Európa többi részének városai még csecsemőkorukat éltek akkor, mikor ezek az olasz városok már fényes életet éltek, ellátva a városi jelleg minden szükséges kellékével. Nem is volt nehéz igazi városokká fejlődniük akkor, mikor a többi Európában mindenütt romba dőltek az egykori római városok a népvándorlás pusztításainak a hatása alatt, míg Olaszországban lehetőleg ép állapotban maradtak vissza az utókorra és így nem volt nehéz a meglévő alapon a városi szervezet fontartani és tovább fejleszteni. Nekik kész városok álltak rendelkezésükre, másutt azonban újakat kellett teremteni a semmiből.

Ezek közé a régi eredetű városok közé tartozik Genua is, melynek jelentőségét ma is, úgy mint a multban, pompás kikötője adja meg, mely az európai nagy kikötők között az ötödik helyet foglalja el, Olaszországban pedig az elsőt. Hajdani fényes multjából Genuának neve, szép lépcsőzetes emelkedése a tengerparttól a környező hegyoldalra maradtak meg, míg márványpalotáiból csak hirmondónak maradt meg néhány, amelyek miatt a multban „la Superba“ (a büszke) melléknevet viselte. A régi város típusa az olasz városoknak, többemeletes házakból álló szűk utcákkal, míg az új város szintén a hegyoldal felé terjedve lépcsőzetes emelkedésével, széles és egyenes utcáival nagyon szép látványt nyújt, amit kiválóan vonzóvá tesz a sok délszaki növényzet, mely itt már szépen díszlik és a közterek ültetvényein mindenütt igen szépen érvényesül. A szárazföld felől 15 kilométer hosszú sánc köríti még a XVII. század óta, amihez még 10 külső erőd járul, úgy hogy eléggé megerősítettnek mondható.

Kereskedelméből folyó hatalmának virágzása korában mint önálló állam eleinte az afrikai szaracenek ellen küzdött, akik 936-ban ki is rabolták a várost. Majd 1119—1133. éves háborukat folytatott Pisa város ellen kereskedelmének védelme végett. Ugyanezen célból viselt később Velencével is háborút. Különben mint a többi önálló olasz városok, végnélküli pártoskodások színtere volt az egész középkoron át. Nagyhatalmu főiri családok küzdöttek a hatalomért, mint a ghibellini Doriák, Lpinolák és a welf párti Fieschi, Grimaldi családok. A legyőzött pártok valamelyik külföldi fejedelmet szokták segítségül hívni, így a XIV. század óta hol a nápolyi királyok, hol a francia királyok, majd a montferrati Grófok vagy a milánói hercegek gyakorolták a főhatalmat. Majd élet-hosszigan választott dozsák (hercegek) álltak az állam élén, mignem a hatalmak martaléka lett, főleg mikor V. Károly császár tengerenagya Doria András oligarchikus alkotmányával egy időre nyugalmat teremtett, de hatalma letűnt különösen akkor, mikor a törökök keleti birtokait elfoglalták, a francia flotta Duquesne vezetésé alatt a várost lövette, a császáriak pedig 1746-ban elfoglalták és csak az általános népfőkelés szorította ki őket. Bonaparte Napoleon 1797-ben demokratikus köztársasággá alakította „liguriai köztársaság”

néven, majd a francia birodalom része lett, a bécsi kongressus 1815-ben a szárdinai királysághoz csatolta, mely utóbb olasz királysággá lévén, részévé lett így az egységes Olaszországnak.

Ma érdekességét a városnak — a nagyforgalmu kikötőt leszámítva — a sok régi palota adja meg, melyek nagy része, mint a régi fényes mult emléke diszeleg ma is hirdetni fogják még sokáig Genua letűnt dicsőségét. Rég kihalt főiri családok palotái ezek, akik a város történetében vezető szerepet vittek és gazdagságuk és finom műérzékük emlékeit visszahagyták értékes műgyűjtemények alakjában, úgy hogy ezek a paloták ma Genua muzeumai gyanánt szolgálnak. Ilyen a Palazzo Rosso, Palazzo Bianca, Palazzo Durazzo-Pallavicini, Palazzo Balbi-Senarega, Palazzo Doria. Nevüket megörökítették értékes hagyományaikkal és ha a multban sok zavart okoztak is örökös pártoskodásaikkal, mindezt mintegy jóvátették közkincs gyanánt szolgáló hagyományaikkal. Minden szép lehetett a régi Genuában: a palotákon kívül az ós-régi templomok is e mellett szólnak, főleg a szép Szent Lőrinc katedrális fehér és fekete márványával disze marad mindig a városnak.

Az olasz és francia Riviera.

Genuából kiindulva nyugati irányban, utunk állandóan a tengerparton vezet. Észak felől magas hegyek veszik körül a partokat, kilátásunk csak a tenger felé szabad, mely innét egészen le az afrikai partokig megszakítás nélkül csupa tenger és csak a képzelet számára marad szabad tér, más semmi látni való a tenger óriási víztömegén kívül nincsen. És mégis fantáziája segítségével mennyit tud még itt is látni az, aki látni tud ott is, ahol látnivaló csak azok számára van, akik lelki szemekkel is látnak.

Órákon át tengerparton vezet az út, egyik oldalról a morajló tenger, másik oldalról a hegyek lejtői, sőt néha sziklafalai tárulnak elénk. Mindez egyhangúnak tűnik föl, pedig legkevésbé sem az. Amint a tenger nem válik soha unalmassá annak, aki meg tudja találni és látni benne mindazt, ami egyéniségének megfelelően szép, sőt nagyszerű benne, — úgy a Riviera partja az ó változatos és már délszaki jellegű növényvilágával, pompás üdülő helyeivel, a fény és pompa kétségtelen nyomaival még kevésbé lehet unalmas. Mert Genuától kezdve az olasz Rivierán vagyunk, mely már növényzetével elárulja azt az új és szebb világot, melybe itt jutunk.

Aki közvetlen tapasztalatból nem győződött meg a Riviera szépségeiről, aki nem látta saját szemével annak dusan tenyésző délszaki növényzetét, aki nem

látta és tapasztalta, hogy itt még a tenger vize is megváltozik, hogy az ég szebben kéklük mint egyebütt, hogy itt a nap jobban sugározza kifogyhatatlan melegét, mint másutt, — az nem csoda, ha mesének tartja mindazt, amit róla hallott vagy olvasott. Leg-alább is hajlandó az ember nagytánsnak tartani a róla-hallottakat: a Riviera citromait és narancsait meleg-házi gyümölcsöknek tartja, a pálmákat télen meleg helyiségben képzeli és általában joggal kételkedik mindenben, amit hallott vagy olvasott róla, de nem tapasztalta soha.

Itt látni kell mindent, hogy el is tudjuk hinni. Vannak vidékek, melyek valósággal dédelgetett kedvencei a természetnek. Ezek közé tartozik a francia és olasz, de talán különösen a francia Riviera. Mintha nem is Európában, hanem valahol délen a tropikus égöv alatt járna az ember. Mig Európa többi része, ujabban még Olasz- és Spanyolország is hóval és fagygal éli át a telet, addig itt néhol 10—15 fok meleg van az egész télen át. A növényzet nem is Európába illő: hatalmas pálmák valóságos erdőt képezve valahova Afrikába varázsolják az utast Egyiptom, Tunisz vagy Alger forró naplót süttő vidékeire. Az érett citromok, narancsok és a meleg délnék egyéb gyümölcssei és virágai mind alkalmasak arra, hogy zavarba ejtsenek bennünket: vajjon Európában vagyunk-e, vagy valahol délen a színes fajok hazájában?

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. január 6-tól, január 21-ig. —

Születés.

Simon István kőmivességéd és Plank Mária fia József r. kath. — Barca József lakatos és Branizza Ilona fia József Lajos r. kath. — Papp Gábor kőmivességéd és Peintler Erzsébet fia József r. kath. — Stenger Mária cseléd leánya Mária r. kath. — Engler Márton napszámos és Lennert Mária fia Ferenc r. kath. — Illikman Lajos szabóságéd és Kappel Judit fia György r. kath.

Halálozás.

Tankovits László r. kath. 14 hónapos. — Németh Erzsébet r. kath. 2 hónapos. — Nyulas Mária ref. 21 hónapos. — Reisinger Pál juhász r. kath. 85 éves. — Czafit Mária r. kath. 17 hónapos. — Sörfőző Katalin r. kath. 64 éves. — Elkán József szőrmekereskedő izr. 49 éves.

Házasság.

Sárho János hentes r. kath. és Kober Mária Terézia r. kath.

Vasuti menetrend.

Vonat indul Veszprémből.

Alsóörs felé	
Városi állomás	Honvédlaktanya
Reggel 4 ó 24 p.	4 ó 29 p.
Délután 9 „ 44 „	9 „ 48 „
Délután 4 „ 57 „	5 „ 01 „
Délután 2 „ 06 „	2 „ 11 „

Czellődömök felé	
Városi állomás	Jutas
Délután 10 ó 10 p.	10 ó 50 p.
Délután 2 „ 47 „	3 „ 36 „

Székesfehérvár felé	
Városi állomás	Jutas
Reggel 4 ó 05 p.	4 ó 44 p.
Reggel 7 ó 05 p.	7 „ 27 „
Délután 4 „ 08 „	4 „ 38 „

Győr felé	
Városi állomás	Jutas
Éjjel 3 ó 05 p.	3 ó 23 p.
Délután 10 ó 10 p.	11 „ — „

Dombóvár felé	
Városi állomás	Jutas
Reggel 7 ó 05 p.	7 ó 37 p.
Délután 2 „ 47 „	3 „ 45 „

Vonat érkezik Veszprémbe

Alsóörs felől	
Honvédlaktanya	Városi állomás
Reggel 7 ó — p.	7 ó 04 p.
Délután 4 „ 03 „	4 „ 07 „
Délután 12 „ 56 „	1 „ — „
Délután 7 „ 41 „	7 „ 46 „

Czellődömök felől	
Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 20 p.	7 ó 55 p.
Délután 4 „ 25 „	4 „ 55 „

Székesfehérvár felől	
Jutas	Városi állomás
Délután 10 ó 39 p.	10 ó 55 p.
Délután 3 „ 28 „	4 ó 55 p.
Este 10 „ 32 „	10 „ 53 „

Győr felől	
Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 03 p.	7 ó 55 p.
Délután 3 „ 22 „	3 „ 55 „

Dombóvár felől	
Jutas	Városi állomás
Délután 9 ó 01 p.	9 ó 35 p.
Este 9 „ 41 „	10 „ 53 „

Millióés millió ember nyög a csúz
betegségben, pedig a**téli áru**

a mai drága világban is

olcsó!

Tiszta gyapju sweater	K 14-50
Finom trikónadrág . . .	3-20
„ trikóing	3-20
Meleg zokni	—60
Tiszta gyapju zokni . . .	3—
Jäger alsónadrág	8-60
Hósapka . . . . . K 1-20	—3-ig
Lábszárvédő	2—8-ig

Rádi István és Tsa

cégnél Veszprém, Fő-tér.

Ermelegítőkből és keztyűkből
▶▶▶ nagy választék. ◀◀◀**HIRDETÉSEK**

felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENCorgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmánfűszer- és csémegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.**Ásványvíz nagy raktára!**Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:**a szt. Lukács Kristály víznek,**rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
— eredeti porcelándugós üvegekben —2 lit. 1¹⁰/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.Főraktára: Salvator lith'savanyú-
víznek, Mohai Agnes,
Giesshübl, Csízi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblau, —
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli
stb. stb. vizeknek.**KESERŰVIZEK.**A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségén lesz felszámítva. Nagyobb vételnél
engedmény, ismét a d o k n a k előnyár.Az összes fűszer-, csémege-ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő könyvnyomdai munkákat, úgymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, plébániák és iskolák részére szükséges mindennemű nyomtatványokat jutányos árakon számítva

Raktáron tartja plébániahivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle hivatalos nyomtatványokat, melyek tetszés szerint fűzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy- és négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék a Tanítók Háza javára. Fizetésmeghagyás iránt járásbíróshoz intézendő kérvény: a) Körtársági díjjal tartozó hátralékosok, b) a Gondviselés hátralékosai ellen, ivenkint 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61